

KIŞ MEVSİMİNDE VE KIŞ SPORLARINDA ELBİLEĞİ VE EL TRAVMALARI

Bahattin Oğuz TEMOÇİN

Ö Z E T

Elbileği ve el travmaları bilhassa kış mevsiminde kış sporu yapıyormuşcasına buzlu zemin üzerinde kayıp dengesini bozarak yere düşen her yaştaki, özellikle orta yaş ve yaşlılıktaki insanların, kayak sporu yapanların sıklıkla maruz kaldığı bir üst ekstremité lezyonudur. Konu, yumuşak kısım ve kemik lezyonlarını kapsamaktadır.

Kış mevsiminde ve kış sporlarında elbileği ve el travmalarının sebep olduğu lezyonlar çoğunlukla kırıklar ve oynak burkulmalarıdır.

Karda vücudun üst kısmının kayması esnasında kayak sopasına tutunan ön-kolun periferik kısmının bükülmesiyle önkol distalinde kırık meydana gelir. Kayak sporu yaralanmalarında her iki önkol kemiğinin kırığı çok nadiren görülür.

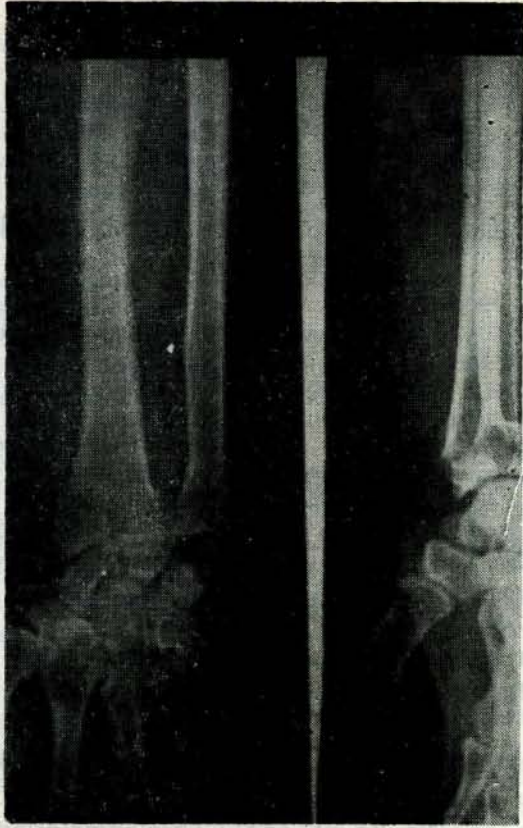
Radius kırığı, karda kayıp düşme esnasında elin müdafaa ketinden oluşur. Özel bir karakteristiği yoktur, fakat aşırı fragman kaymasına oldukça sık rastlanır (Resim: 1,2,3,4).

Elbileği burkulması

neticesi oluşur. Elbileği düşme esnasında kayak sopasının koordine olmayan hareketi neticesi burkulur. Burkulmada önemli olan husus kapsülün çekilip uzaması, bağların hafifçe zarara uğraması ve tendonların yerinden fırlayıp tekrar yerine gelmesidir. Klinik belirtileri; Kapsül çevresinin tazyikle hassas oluşu, ödem, el hareketlerinde sınırlama ve ağrıdır. Tazyik ağrısının lokalizasyonu ayırıcı teşhiste önemlidir: Elbileğinin 2 Cm. kadar yukarısının hafif tazyikle hassasiyeti radius kırığının işaretidir. Enfiye çukuru adı verilen m. extensar policis longus tendonu ile m. ekstensor policis brevis

* İst. Üniv. İst. Tıp Fakültesi Doçenti.

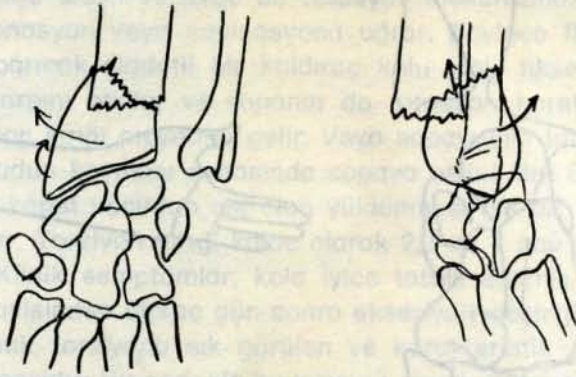
— Dergiye geliş tarihi 30 Aralık 1977

Resim : 1 — Fragmanları kaynamış Colles kırığı.

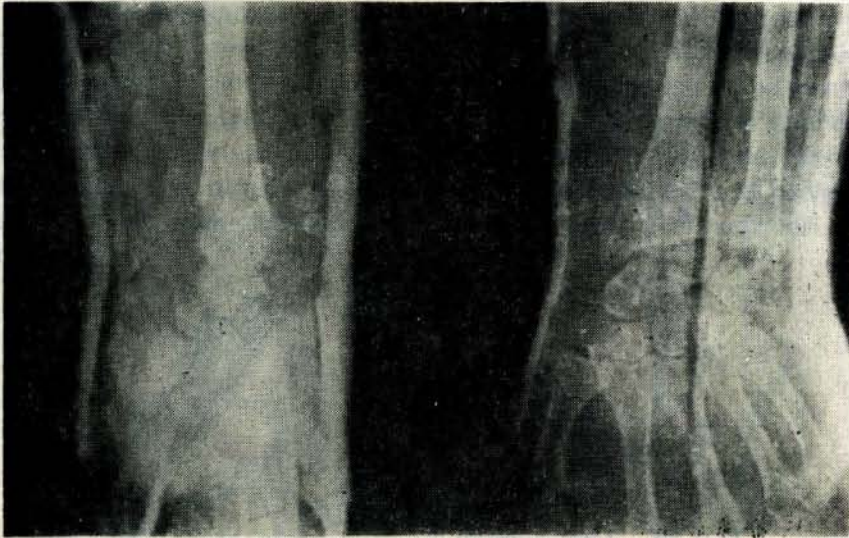

Resim : 2 — Fragman kayması gösteren Colles kırığı.

Resim 3.

Reesim : 3 — Raduis alt ucunda kırık fragmanlarının kaymasını gösteren şema

Resim : 4 — Repoze edilmiş Colles kırığının alçıdaki görünümü.

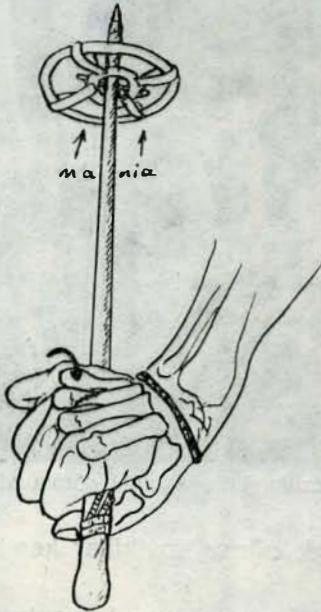
tendonları arasındaki çukuru taşıyan Naviküler kemik lezyonunu izah eder (Resim: 5).

Metakarpların torsiyon kırıkları, kayak sporu lezyonlarında karakteristik yaralanmalardır. Bu lezyonlar kayak dışı kış sporlarında ise daha nadiren görülürler. Metakarp kırığının kayak sporu esnasındaki husule gelişi şu şekilde izah edilebilir (Resim: 6). Kayak sopasının alt

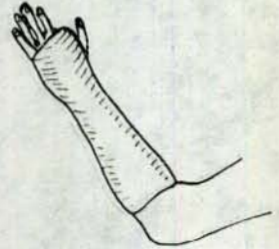
Resim 5.

Resim : 5 — Naviküler kemik kırığı ve alçılı tesbit şekli.

Resim 6.

Resim :: 6 — Metakarp kırığının meydana geliş mekanizması
Resim : 7 — Metakarp kırığında kola tatbik edilen dorsal alçı ateli.

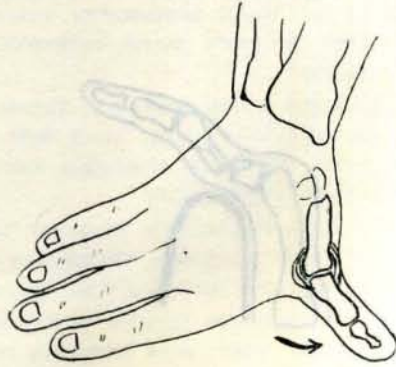
Resim 7.

ucundaki çemberin kar duvarı, çit, kök, ağaç gibi sert bir engele çarpması veya hafifçe sürtünmesi neticesi tazyik sopanın avuç içinde tutulan üst ucuna ulaşır ve avuç bir rotasyon mekanizması ile aniden aşırı bir pronasyon veya supinasyona uğrar. Böylece fleksiyon durumundaki parmak şiddetli bir kaldıraç kolu gibi fikse durumdaki parmak mekarpını etkiler ve sopanın da rotasyon hareketile metakarpda torsiyon kırığı meydana gelir. Veya sopayı sıkı tutan elin parmakları, vücudun kayması esnasında sopaya asılı kalır; Sopanın tazyiki ve buna karşıt vücudun ele olan yüklenmesi ele bir torsiyon hareketi yaptırır. Torsiyon kırığı kaide olarak 2,3 ve 4 ncü metakarplar da görülür. Klinik semptomlar, kola iyice tatbik edilmiş dorsal bir alçı atel tedavisinden birkaç gün sonra ekseriya iyileşir (Resim: 7).

Başparmak torsiyonu sık görülen ve karakteristik olan bir kayak yaralanmasıdır; Bu nedenle bu lezyona kayak başparmağı demek yerinde olur. Başparmak burkulması, kayak sporunun bütün şartlarında husule gelebilir. Düşme esnasında tek taraflı olarak savunma durumu neticesi çok defa değneği avuç içinde tutan elin başparmağı torsiyona uğrar (Resim: 8). Elin düşmeye karşı olan savunması esnasında başparmak mecburi olarak abduksiyona zorlanır ve ileri derecede gerilir yani öne ve yana doğru zorlanır. Sırtüstü düşmede de aynı şey olur. Sarp bir yokuşta vücudun kayıp düşmesi esnasında kaymaya karşı elin fren yapmasıyla sopa boşta kalır. Bu esnada başparmağın gerilmesi mümkündür veya diğer parmaklar da gerilebilir. Avuçta sıkı tutulan spoonın gitmesiyle başparmak adduksiyon-fleksiyonda burkulur (Resim: 9). Aynı mekanizma ile el kemikleri de kırılabilir.

Resim 8.

Resim 9.

Resim : 8 — El başparmağının torsiyon mekanizması.

Resim : 9 — Düşme esnasında el başparmağının abd. ve flex. a zorlanarak burkulması

Düşme esnasında sopanın direkt olarak başparmağa tazyikile başparmakta fleksiyon ve adduksiyona zorlanma ve bu arada metakarpo - falangien oynakta da tazyikle biraz rotasyon meydana gelir. (Resim: 10).

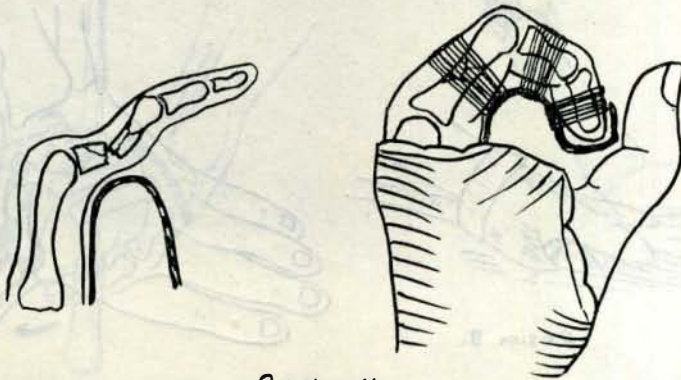
Kayak sporunda başparmağın çıkığı ve Bennet kırığı nadiren görülür. Başparmağın burkulması klinik olarak büyük bir ağrı ile karakterizedir, ödem oldukça genişdir. Oynak aralığı çevresi tazyikle ağrılıdır. Bilhassa lateral bağlar ve kapsül yırtılmıştır.

Parmak falankslarının kırılması, kayakla sıçrama esnasında gerilmiş durumdaki parmaklar üzerine düşme neticesi husule gelir (Resim: 11).

Resim 10.

Resim : 10 — Kayak sporundaki düşmede sopanın direkt olarak başparmağa tazyiki ile metakarpo-falangien oynak burkulması.

Resim 11.

Resim : 11 — Kayak sporundaki düşmede oluşan Proksimal falanks kırığı ve kırığın tesbit şekli; (3 ncü falanks metakarpa paralel olacak şekilde fleksiyonda).

Başparmak uzun tendonu çevresinde meydana çıkan krepitan tendo-vajinit ağır bir paketle derin karda uzun süre dağ tırmanma esnasında görülür. Hafif vak'alarda sadece adale ağrısı vardır.

ZUSAMMENFASSUNG

Die bei Erwachsenen und alten Leuten zu beobachtenden Ellenbogen - und Gelenktraumen, die sich besonders in der kalten Jahreszeit bei Frost häufen, auch Traumen beim Sport insbesondere beim Skilaufen sowie gen, sind die am meisten gesehene Sportverletzungen der oberen Extremität. Das Thema behandelt Weichteil - und Knochenverletzungen.

SUMMARY

Wrist and hand traumas because of winter sports in winter

Those who ski or slide on the iced-ground as if they are doing a winter-sport. by losing their balance fall down, whether they're young, middle aged or old have frequently wrist or hand traumas which are superior extremity injuries. The subject contains soft part and bone injuries.

LİTERATÜR

- 1 — HARTWICH, A. : Praktikum der kleinen Sportverletzungen, Wien, 1935.
- 2 — KNOFLACH, J. G. : Verletzungen beim Skisport und ihre Ursachen. Dtsch.Z. Chir. 241, 246, 1933.
- 3 — MERLE d'AUBIGNÉ, R. : Traumatologie, 595, 632, 1976.
- 4 — MORITSCH u. RUMMEL
Chir. 30, 136, 1931 .
- 5 — NITSCHE, F : Beitrag zu den Sporverletzungen. Zbl. Chir. 1092, 1935.
- 6 — PETITPIERRE, M. : Die Wintersportverletzungen. Stuttgart ,97, 103, 1939.